

Covenant & Conversation

ת"וב

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ה"צט) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

ŞELAH LEHA ÖZET

Bir Püskülden Öte

Peraşamız Yahudiliğin önemli emirlerinden biriyle sona ermektedir: *Tsitsit*; yani Yahudiler olarak kimliğimizin ve Tora'nın emirlerini gözetme yükümlülüğümüzün bir hatırlatıcısı olarak giysilerimizin köşesine taktığımız püsküller: "Onu göreceksiniz ve A-Şem'in tüm emirlerini hatırlayacak ve onları yerine getireceksiniz." Bu emir o kadar merkezi bir yere sahiptir ki, Yahudi inancının üstün deklarasyonu olan Şema'nın üçüncü paragrafı haline gelmiştir.

Rabi Nahum Rabinoviç (Rabi Sacks'ın kendi Rav'ı) bu *mitsvanın* bazı sıra dışı niteliklerine işaret etmişti. Bir yandan Hahamlarımız *tsitsitin* diğer tüm *mitsvaların* toplamına eşit olduğunu söylemişlerdir. Diğer yandan bu emir mutlak bir yükümlülük değildir. Dört köşeye sahip bir giysiyi hiç giymeyerek bu emirden tamamen kaçınmak mümkündür. Rambam her ne kadar bir kişi böyle bir giysi edinmek zorunda değilse de, "dindar bir kişinin kendisini bu *mitsvadan* muaf kılması yerinde değildir" diye yazar.

Acaba bu denli önemli bir *mitsvanın* şarta bağlı olmasının sebebi nedir? *Tsitsitin* de tıpkı *tefilin* gibi kesin bir yükümlülük olması gerekmez miydi? Dahası, bu *mitsvanın* olağandışı olan bir başka özelliği daha vardır. Zaman içinde Yahudiler bu *mitsvayı* birbirinden oldukça farklı iki yolla yerine getirmeye başlamışlardır. İlki, dua ederken başka giysilerin üzerine giydiğimiz bir *talit* şeklindeyken, ikincisi, gün boyu üzerimizde taşıdığımız ve dış giysilerimizin altına giydiğimiz bir tür çamaşır şeklindedir (buna *talit katan* - "küçük *talit*" adı verilir).

Rabi Rabinoviç bunu şöyle açıklamıştı: İki tür giysi vardır. Bunların ilki, belli bir imajı yansıtmak için giydiğimiz giysilerdir. Bir kral, bir yargıç veya bir asker, bir rolü ya da bir rütbeyi ilan eden giysiler giyer. Bu gibi giysiler, altlarındaki bireyi kamufle eder. Gerçekte olduğumuz kişiyi gizleyen bir maske gibidirler.

Bir de tek başımızayken giydiğimiz başka giysiler vardır: stüdyosunda bulunan bir ressam, masası başındaki bir yazar, güllerin bakımını yapan bir bahçıvan. Bu giysiler bir izlenim yaratmak amacıyla giyilmez. Gerçekte olduğumuz kişiyi ifade ederler.

İşte, iki *tsitsit* türü, bu farklı giyim şekillerini temsil eder. Dua ettiğimiz zaman, birçok kez Tanrı'nın bizden talep ettiği yüksek standartlar açısından ne kadar değersiz olduğumuzu hissederiz. Kendimizi, dua etmekte olan Yahudi halkının bu büyük simgesine, *talite* sararız. Bir bakıma Tanrı'ya şöyle demektediriz: "Bir dilenciden ibaret olabilirim, ama Senin halkın olan Yisrael'in asalet giysisini giyiyorum." *Talit*, olmak istediğimiz insanı temsil eder.

Tsitsitin daha derindeki sembolizmi ise, bir bütün olarak *mitsvaları* temsil ediyor olmasıdır - ve bunlar, onları özgürce kabul ettiğimiz zaman kimliğimizin bir parçası haline gelir. *Tsitsit mitsvasının* kesin bir yükümlülük olmamasının sebebi budur. Onu gözetmek zorunda *değiliz*. Dört köşeli giysiler giymeyi ve böylece *tsitsit mitsvasıyla* yükümlü olmayı *seçebiliriz*. Kendimizi gönüllü olarak yükümlü hale getirmektediriz. **Ve bu, Yahudi yaşamının tüm görevlerinin özgür iradeyle kabulünü simgeler.**

Bu, inancın ie dönük, yoğun bir şekilde kişisel olan yönüdür. Aleni bir gösteri değildir. Tek başımıza olduğumuz, kimseyi etkilemeye alışmadığımız, basitçe *kimsek o olduğumuz* zamanki halimizdir bu. İşte, giysilerimizin altında giydiğimiz *tsitsit* budur. nemli olan Şey maske değil, gereklidir; nasıl görünmeyi arzuladığımız değil, gerçekte kim olduğumuzdur.

Bu çarpıcı yolla, *tsitsit*, Yahudiliğin ikili doğasını temsil eder. Yahudilik bir yandan toplumsal ve cemaatsel bir yaşam Őeklidir. Őabat'ı ve bayramları bir halk olarak birlikte gözetiriz. Bu, Yahudiliğin aleni yüzüdür, giydiğimiz *talittir*.

Fakat inanç halkı olarak bizim bir de içsel yaşamımız vardır. Tanrı'ya ruhumuzun mahremiyetinde konuşuruz ve O bizi dinler. Bu içsel sohbet – kalbimizi bizi sevgiyle var etmiş olan O'na amamız – aleni bir gösteri değildir. *Tsitsit* taşıyan *talit katan* gibi, gizli kalır. Yine de Yahudi maneviyatının gerçek bir yönü olması açısından diğer yoldan aşağı kalır yanı yoktur. **İki tip püsküllü giysi, inanç yaşamının iki boyutunu temsil eder – harici kişilik ve içsel benlik; dünyaya sunduğumuz imajımız ve yalnızca Tanrı'ya gösterdiğimiz yüzümüz.**

Őabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. İnsanların sizi izlediklerini bildiğiniz zamanlarda farklı hareket eder misiniz?
2. Bir üniforma giydiğiniz zaman (veya sinagoga, okula ya da işe gitmek üzere giyindiğinizde), kendinizi, evinizde canınızın çektiği giysileri giydiğiniz zamana göre farklı hisseder misiniz?
3. Bazen doğru olanı yapmak, eğer kimse bundan hiçbir zaman haberdar olmayacaksa, neden daha zordur?

Bir Ana Fikir

Talit olmak istediğimiz kişiyi temsil eder; *talit katan* ise tek başımıza Tanrı'nın huzurundayken zgr irademizle inanç ve adanmişlığı seçtiğimiz zaman gerçekte kim olduğumuzu simgeler.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Şelah Leha *peraşası*, çöldeki en acı veren anlardan birinin hikâyesini anlatır. Moşe ülkede keşif yapmaları için on iki adamı Kenaan'a gönderir. Adamlar kırk gün sonra geri gelirler. Ellerinde, ülkenin Tanrı'nın vaat ettiği her şeyi içerdiğini kanıtlayan muazzam büyüklükte bir üzüm salkımı vardır.

Ancak bu casuslardan on tanesi, ülkeye yerleşmenin ne kadar zor olacağı konusundaki düşünceleriyle dehşete düşmüşlerdir. Halka şehirlerin geçilemez surlarla çevrili, ülke sakinlerinin de birer dev olduğunu anlatırlar. Yalnızca Yeoşua ve Kalev, ulusu Tanrı'ya güvenmeye ve yola devam etmeye ikna etmeye çalışırlar. Ne yazık ki halk inancını kaybeder. Ağlamaya başlarlar, paniğe kapılırlar ve Mısır'a geri dönmekten bahsederler. Tanrı'nın cevabı yıkıcı olur. Tüm bu nesil kırk yıl boyunca çölde dolaşacak ve Erets Yisrael'i asla göremeyecektir. Halk içinde, nasıl bir yanlışa düştüklerini çok geç anlayan bir grup, ülkeye girmeye çalışır, ancak çok ağır bir yenilgiye uğrar.

Peraşa daha pratik bir konuyla, *korbanlara* dair bazı kanunlar ve dört veya daha fazla köşesi olan giysileri sadece dört köşelerine *tsitsit* bağlanmış halde giyme emriyle sona erer.

Peraşa Aktivitesi

Casusu Giydir

Bir kişi odadan çıkar. Sonra grup, oyunculardan birini "Casus" olarak seçer ve onun görünümünde, herkesin mutabık olduğu küçük, gizli bir değişiklik yapılır: pantolona tam olarak sokulmamış tişört, gömlek kollarından birinin sıvanması, ayakkabıları ters giymek gibi. Dışarıdaki oyuncu geri döndüğü zaman herkes "masum" görünmeye çalışır. Geri gelen oyuncunun, kimin Casus olduğunu ve görünümünde neyin değiştiğini tespit etmek için üç hakkı olacaktır.

Sonra tartışmaya geçin: İnsanların dış görünüşlerini, içlerinde neler olup bittiğini anlamaktan daha kolay mı fark ederiz? Neden?

Sahada Hiç Görülmemiş

On yaşına geldiğinde Hanna, okulundaki en başarılı sporcuydu. Herkes bunu biliyordu. Doğal olarak hızlıydı, güçlüydü ve çabuk düşünme kabiliyetine sahipti. Bunun yanında koordinasyonunu, dengesini ve çevikliğini geliştirmek için sıkı antrenmanlar yapıyordu. Bir takımın parçası olmayı seviyordu ve kendisi kaptan olmadığı zaman hep ilk seçilen oyuncu oluyordu. Kazanmayı da çok seviyordu.

Okullar arasında büyük bir futbol maçının oynanacağı bir gün sahanın her iki tarafı yüzlerce anne ve babayla tıka basa dolmuştu. Girişe yerleştirilmiş bir masanın üzerinde parlak bir kupa duruyordu ve Hanna'nın bütün sınıfı tribünlerde tezahüratta bulunuyordu. Hanna galibiyet golünü son dakikada atınca kalabalık çılgına döndü. Takım arkadaşları onu kutlamak için Hanna'ya koştular, onu yerden kaldırıp omuzlarına aldılar.

Ne var ki, yirmi dakika öncesinde bir şey olmuştu. Neredeyse kimsenin fark etmediği bir şeydi bu. Diğer takımdan bir oyuncu acı içinde yere düşmüştü. Burkulan ayağını eliyle sıkıca tutuyordu. O sırada sahada ona en yakın oyuncu Hanna'ydı. Hiç düşünmeden dönmüş, onu hafifçe dürtmüş, kızın ayağa kalkmasına yardımcı olmuş ve iyi olup olmadığını sormuştu. Hakem bunu görmemişti. Antrenörü diğer tarafta oyunculara talimatlar yağıdırıyordu. Anne ve babası başka yöne bakıyorlardı. Maçtan sonra, sakatlanan kızın babası kalabalığın içinde Hanna'yı buldu. Onun adını bilmiyordu, sadece yüzünü ve futbol formasındaki numarasını tanıyordu. "Ben Lea'nın babasıyım" dedi gülümseyerek. "Orada ne yaptığını gördüm." Hanna omuz silkerek mahcup bir şekilde gülümsedi. Adam Hanna'ya yakından baktı ve "Biliyor musun?" dedi. "Otuz yılı aşkın bir süredir futbol maçları seyredirim. Böyle bir şeyi daha önce hiç görmedim. Diğer takımda olmasına rağmen sana ihtiyaç duyan birine yardım ettiğin için teşekkür ederim."

Hanna elinde kupayla ve ayakkabıları hâlâ çamurlu halde evine doğru yürümeye başladı. Ancak yol boyunca sürekli düşündüğü şey, galibiyet golü veya kükreyen kalabalık değildi. Lea'nın yüzündeki ifadeyi düşünüyordu. Hanna ona herhangi biri kendisini seyrettiği için yardım etmiş değildi. Bunu yalnızca, yapılacak en doğru şey olduğunu hissettiği için yapmıştı. Ve yine olsa yine yapacağını biliyordu. Ne olursa olsun.

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *peraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *peraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

"Araştırdıkları ülke hakkında Bene Yisrael'e kötileyici şekilde konuşular."

- Bamidbar 13:32

Casuslar, Kanaan Ülkesi'nde gördüklerinden korkmuş halde geri gelirler.

SORU:

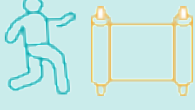
Yalan mı söylemektedirler? Korkularınızın veya kendinizden şüphe duymanızın dünyayı görme şeklinizi etkilemesine hiç izin verdiniz mi?

Rabi Sacks bunu şöyle açıklar:

"[Casuslar] kendileri kendilerini nasıl görüyorsa, başkalarının da onları o şekilde gördüğünü varsaymışlar, kendi yetersizliklerini dış dünyaya yansıtarak bunun sonucunda, gördüklerini yanlış yorumlamışlardı. Sıradan insanlar yerine devler görmüşlerdi. Kasabalar yerine aşılamaz kaleler görmüşlerdi. Ve korkmuşlardı. Casusların önyargısı, kendilerine korkmak için sebep sağlayan unsurlara seçici bir dikkat verdikleri anlamına gelir. Algıları dünyanın gerçeklerinde değil, zihinlerindeki düşüncelerdedi."

- **Kartlar ve Sohbet** hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Tsitsit Giymek

Tsitsit mitsvası en az dört köşesi olan giysilerin dört köşesine belli kurallara göre yapılmış birer püskül bağlamayı içerir. Tora bize, *tsitsit* adı verilen bu püsküle bakıp Tanrı'nın tüm emirlerini hatırlamamızı söyler. İlginçtir; *tsitsit* giymek bir yükümlülük değildir; onu sadece dört köşeli bir giysi giymeyi seçerseniz takmanız gerekir.

Tsitsit giymeyi seçmekle kendimizi aktif bir şekilde yükümlü hale getiririz. Bu da Tora'nın kanunlarının tamamen kişisel düzeyde ve özgür irade ile kabulü haline gelir.

PRATİK KONUŞALIM

Bu bize ne öğretiyor?

Özel yaşamın gittikçe daha aleni hale geldiği bir devirde yaşıyoruz. Bizi başkalarına kendi hakkımızda gerçekte olduğumuzdan farklı bir imaj sunmaya zorlayan genel bir baskı zaten vardır ve sosyal medya bu baskıyı daha da arttırmaktadır. Ancak kimliğimizin en önemli yönleri, yansıttığımız imajlar değil, ruhumuzun en derinliklerinde taşıdığımız sessiz taahhütlerdir.

Tsitsit, Tanrı ile bu gizli, içten ilişkiyi temsil eder. Sizi gerçekte, toplum içindeki şahsiyetinizin değil, kendi mahremiyetinizde yaptığınız seçimlerdeki erdemliliğin tanımladığının bir hatırlatıcısıdır.

"Tsitsit, içerdığı gök mavisi renkle bize gökleri hatırlatır ve eğer istikrarlı bir şekilde, doğamızın sağduyulu yanına uygun davranacaksak en çok ihtiyaç duyacağımız şey budur."

-- Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Hiç odanızı sırf anne-babanız size söylediği için temizlediğiniz oldu mu? Bu, itaattir. Peki, hiç onu sizden istenmeden, sadece onlara sürpriz yapmak için temizlediğiniz oldu mu? Bu, sevgidir. Tora bize takip etmemiz için birçok kural verir, ancak Tanrı bizim sadece itaatkâr olmamızı istemez. Bizim, doğru olanı yapmayı, özellikle de kimsenin bizi seyretmediği bir zamanda, kendi yüreğimizden gelen bir istekle seçmemizi ister.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Toplum içinde itibarlı bir imaj oluşturmaya odaklanmak insani içgüdünün bir parçasıdır, ancak kişisel karakterimiz çok daha önemlidir. Bu hafta içinde, tamamen gizlice yapacağınız küçük, olumlu bir davranış seçin. Başka birinin bıraktığı bir dağınıklığı toplamak, isimsiz bir şekilde *tsedaka* vermek veya arkadaşınız bilmeden onun için sessizce dua etmek gibi. Bunu yaptığınızı kimseye anlatmayın.

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecektir ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Oşea'dan Yeoşua'ya

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - BAMIDBAR 13:16

”וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־נֹון יְהוֹשֻׁעַ:”

KATMAN 2: RABİ SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

“Moşe, Oşea bin Nun'a 'Yeoşua' adını verdi.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Moşe, Oşea'nın ismini Yeoşua olarak değiştirmektedir. Tora'nın bir isimde değişiklik yaptığı hiçbir yerde bu sadece teknik bir ayrıntıdan ibaret değildir. Her zaman önemli bir şeyin sinyalini verir.

Öyleyse Yeoşua'nın durumunda bu değişimin anlam ve önemi nedir? Oşea neden yeni bir isme ve yeni bir kimlik duygusuna ihtiyaç duymuştur ve acaba bu belirli görev sırasında/sonrasında onun kaderinde veya karakterinde herhangi bir değişim tespit edebilir miyiz?

Yeoşua gibi başka kim diğer casuslara karşı dimdik durmaktadır ve ikisi hangi özellikleri paylaşmaktadır?

KATMAN 4: RABİ SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

“Tora'da bir isim değişikliği her zaman bir karakter veya görev değişikliğini ima eder... Avram, Avraam olmuştur. Yaakov, Yisrael olmuştur. Rambam *teşuva* konusunu ele alırken (*İlhot Teşuva* 2:4), ismimiz değiştiği zaman, bunun sanki biz veya başka biri 'Artık önceden olduğun kişi değilsin' diyormuş gibi olduğunu söyler. Acaba bu, hangi yeteneğe, hangi karakter gücüne Yeoşua ve Kalev'in sahip olup, diğer casusların sahip olmadığına işaret ediyor olabilir mi?” Kalev, Yeuda kabilesinden gelir ve Yeuda, Bereşit kitabından öğrendiğimiz gibi, ilk *baal teşuva*, yani ilk

tövbekârdı. Olgunlaşmıştı... Yeuda, Bereşit kitabında, aksilikleri başarısızlık değil, birer öğrenim deneyimi olarak gören bir insanın en bariz örneğidir...

“Gelişim zihniyetine sahip olan insanlar başarısızlıktan korkmaz. Karşılarına çıkan meydan okumalardan keyif alırlar. Başarısız oldukları takdirde, başarılı olana kadar tekrar tekrar deneyeceklerini bilirler. Bence, gelişim zihniyetine sahip olan iki casusun, ülkenin fethine dair risk ve zorluklardan korkmayan iki casusla aynı kişiler olması bir rastlantı değil.”

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklere ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

Gelişim zihniyeti, denemeye ve gelişmeye devam edeceğimizin bilinciyle, başarısızlık korkusu olmadan hatalar yapmamıza olanak sağlar. Casuslar arasında korkuya teslim olmayanlar yalnızca Yeoşua ve Kalev'di. Onların gücü, gelişme ve değişme kabiliyetlerinden geliyordu – Yeoşua, yeni ismi ve görevi yoluyla, Kalev de, hatalı olduğunu kabul eden ve hatalarından ders çıkaran ilk kişi olan atası Yeuda'nın bıraktığı miras yoluyla.

1. Yeuda'nın yaptığı gibi hatalı olduğunuzu kabul ettiğiniz ve bundan ders çıkardığınız en son olay neydi?
2. Değişme ve teşuva yapma kabiliyeti neden bir liderin sahip olması bu kadar önemli olan bir niteliktir?
3. Eğer isminizi, olmaya gayret ettiğiniz kişiyi temsil edecek şekilde uyarlayabilseydiniz, yeni isminiz ne olurdu? Neden? Bu yeni isim ne anlama gelirdi?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'in bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.